

Mátay Ibolya Ilona (1929-2012)

Született 1929. október 14-én Felsőgallán, ahol apja MÁV kocsienőr volt, de Ibolya 12 éves korában – miután Kiskunhalasra helyezték – tüdőbajban elhunyt. Ekkor rátört a nyomorúság a kis családra (4 árva maradt), de a nagybácsik segítségével ott elvégezte elemi iskoláit, majd kitűnő eredményei alapján felvették a kőszegi MÁV árvaházba, és ott érettségizett. Félt is a nagyvárostól, ezért, bár felvételt nyert 1950-ben a Műegyetem építészmérnöki karára, ő átkérte magát a Soproni Karra, beírárták az erdészeti szakágra. Itt nagyon szegényen, lyukas cipőben, vászon télikabátban, de mindentől nem megtörve viszonylag jó eredménnyel végezte el az egyetemet 1954-ben, és nyert erdőmérnöki diplomát.

Szíve azonban végig az építészetért dobogott, s csakhamar az Erdőterv-nél kötött ki, ahol a Pandula Zoltán vezette magasépítési osztályon dolgozott mint építész-tervező. Több szakági épületet, munkásszállást, iskolát tervezett, míg vadászházból akkor még csak egy jutott neki. Ennek mintája azonban felkeltette az Erdészeti Főigazgatóság figyelmét és később más vadászházak tervezését is rábírták, ami az itt dolgozó építész diplomával rendelkezők irigységét is felébresztette. Ennek is köszönhetően a tizenkét vadászház befejezése után a magasépítési osztályra kerülő új vezető már nem tartott igényt munkájára.

Így jutott a Széchenyi utcába a Környezetvédelmi Tervezési osztályra, ahol megtervezte a Visegrád környéki szórakozó erdészeti parkot, mely máig is üzemel. Hamarosan azonban nyugdíjba vonult és ott már csak régi munkáinak dicsőségéből nyert morzsákat. Nála tíz évvel idősebb férjét az Erdőterv-nél ismerte meg, vele boldog házasságban éltek ez évig, mikor egy lakásban szenvedett felső combtöréssel a János Kórházba vitték, ott 4 osztályt jártak vele, és a negyedikben négy nap múlva eltávozott végleg közülünk. Így ért véget egy tehetség élete.

Dr. Kassay László

Rubin-Tiszteletdiplomás erdőmérnök

Mátay Ibolya 1959-től 1966-ig tervezett vadászházakat, melyek munkálataira egykor így emlékezett vissza.

Mátay Ibolya: Pályám emlékezete

1954-től az Erdőterv Magasépítési Osztályán tervező mérnöki beosztásban dolgoztam. Célul tűztem ki, hogy minden erőmmel azon leszek, hogy az erdészeti építkezések, lakások, irodaházak stb. minőségét emeljem az adott lehetőségek között. Ezen a hullámhosszon kapcsolódtunk össze Balassa Gyulával (erdészeti főigazgató, miniszterhelyettes), aki számtalanszor elmondotta, ha panasztoltam a kintiek értetlenségét, hogy küldetést, úttörő munkát teljesítünk.

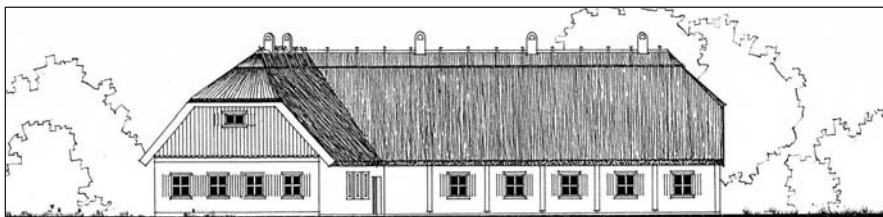
Hamvaskői Vadászház

Így kezdődött. Megbetegedett az épület tervezője. Nem tudtak megoldani egy belső lépcsőátalakítást. Ez létkérdésnek bizonyult, mivel Fock Jenő családjával együtt itt szeretett tartózkodni. Balassa Gyula is megjelent a helyszíni szemlén, engem küldtek a dolog rendezésére. Megtörtént. Mind ezideig nem volt kapcsolatom sem a vadászattal, sem a vadászháztervezésekkel. A helyszínen találkoztam az erdőmérnök úttervező kollégával, aki szomorúan közölte, hogy ők itt nem kaphatnak sem szállást, sem kosztot. Fegyverviselési engedélyük sincs. Ezen elgondolkodtam...

Bugaci Vadászház

Talán mert szép idő volt, ismét népes kísérettel érkezünk Bugacra. Talán a sok növekvő apró fenyő, a szamárkóro lila színe, a sárga homok tette, beleszerettem ebbe a tájba. Észrevette Balassa Gyula a helyszín rám tett hatását. Kérdezte: Te mit építenél ide?

Vastag falú, vályog, vagy vegyes falú, nádfedeles, fatornácos, rusztikus vadászházat. Egyetértek! – mondta az elkepezésre. A későbbiekben is mindenben támogatott, ez kellett is, mert az erdőgazdasági kivitelezők mindenestől lázálomnak találták a vegyes falat és a nádtetőt. Megtagadták a munkát. Majd Balassa utasítására folytatták az építkezést, úgy, hogy én kértem. Megszállottság kellett ahhoz, hogy szembezálljunk a tudatlansággal. Szerencsére találtam egyéb művészi segítséget is a bútór és kovácsoltvas munkához, mesterfokon, jóformán ingyen. Végül, mikor elkészült az épület, a legnagyobb ellenzők élvezve a sikert, belátták, hogy igazam volt. A semleges építések elfogadták, és dicsérték Bugacot.

A bugaci vadászház teravrája

Sarkadremetei Vadászház

Nem tartozik a kedvenc házaim közé. A helykiválasztás, jóváhagyás ment a maga útján. Egy emlékem mégis van. Valami oknál fogva Balassa Gyula és az Erdőgazdaság igazgatója között valamiféle harag keveredett. Ezt az igazgató panasolta nekem nagy búsán. Egyébként ilyen szerető vendéglátásban soha sehol nem volt sem azelőtt, sem azután részem. Ahogy alkalom kínálkozott, kértem Balassa Gyulát enyhüljön meg a barátja iránt. Legközelebbi kiszállásunk alkalmából kibékültek. Ilyen is volt. Egyébként az épület helyének kijelölése után Balassa Gyula látogatása az építkezésen ötletszerű volt. A szükséges helyszíni munkákat stb. tőle függetlenül intéztem.

Kaszópusztai-Őriszentpéter

Ez egy egyszeri nagy kirándulás, több kocsival, titkámmal, szokásos kísérelével, két napra engem is meghívott Somogy, Zala szép tájaira. Tervezőirodánk elé felvonultunk. Szólnom kellett igazgatómnak, Nyírády Lajosnak, hogy kikkel és hová megyek. Lejött üdvözölni Balassa Gyulát, aki pár szó után: indulás, mondta, s becsapta kocsija ajtaját. Othagyta az ámuló igazgatómat. Ez valóban kirándulás volt, munka nélküli kötetlen beszélgetések, finom ételek, este táború Kazópusztán, éneklés. Semmi vadászat. Másnap Őriszentpéterre értünk, maga a táj is elbűvölt. Majd bementünk egy fából készült vadászházba, ahol valódi gyertyák világítottak, és estebédre volt megterítve egy hosszú asztal. Fehér köpenyes, fejkendő asszonyok tüsténkedtek, mint a mesében. A csúcs pedig az volt, hogy Balassa engem ültetett az asztalfőre s ő mellettem foglalt helyet. Én a kis tervező meghatódtam ettől. Még aznap este visszautazott a kis társaság Budapestre. A kisebb vadászházak sikerein felbuzdulva Balassa Gyula nagyobb méretekben kezdett gondolkodni. Így született meg a Telki kormányvadászház ötlete, amihez nekem már nem volt semmi közöm. Elkészülte után kivitettem a helyszínt. Kíváncsi volt a véleményemre. Na, hogy tetszik? Őszinte voltam. Sehoggy. Felbőszítettem. Válasza az volt, persze, mert nem én terveztem. Ezzel ért véget több évi együttműködésünk. Az általam megjelenített vadászházak, szerény és népies formáit elfogadta, azokat magáénak ismerte el. Így Európában a magyar specifikus vadászház hatást megőrizte. Tervezői munkám során, mivel közvetlenül Balassa et-től kaptam a megbízásokat az engedélyezést, jóváhagyást, szinte mindenki ellenséggemmé vált, igazgatótól a tervező kollégáimig. Balassa látta elkeseredettségemet, mi bajom, faggatott. Elpanaszoltam Ne legyek szomorú, ő nagyon meg van elégedve a munkámmal. Köszönöm, de én együtt élek az irigységgel és a gyűlölettel. El kellett viselnem."